

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตกล้วยไข่ในจังหวัดตาก ได้จากการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ปลูกกล้วยไข่ในตำบลกกระบัตร์ อำเภอสามเงา จังหวัดตาก โดยการศึกษาเกษตรกรทั้งหมด 100 ราย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ เกษตรกรผู้ผลิตกล้วยไข่โดยระบบการจัดการคุณภาพ (GAP) 50 ราย และเกษตรกรผู้ผลิตกล้วยไข่ที่ไม่ได้ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ (Non-GAP) 50 ราย ผลการศึกษาประกอบไปด้วย 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ส่วนที่ 2 การผลิตและการจำหน่ายกล้วยไข่ ส่วนที่ 3 การประเมินต้นทุนและผลตอบแทนการผลิต และส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน

4.1 ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

ในการศึกษาครั้งนี้ได้สอบถามลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร โดยสอบถามข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ในด้านเพศและอายุ ระดับการศึกษา สมาชิกในครัวเรือน และการใช้แรงงาน ประสิทธิภาพในการปลูกกล้วยไข่ พื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูก และการกู้ยืมเงินของเกษตรกร ซึ่งสามารถสรุปลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 2 กลุ่ม ได้ดังนี้ (ตารางที่ 4.1)

- ด้านเพศและอายุ กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เกษตรกรผู้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ จะมีอายุเฉลี่ย 48 ปี ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีอายุเฉลี่ย 52 ปี

- ด้านระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยเกษตรกรผู้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีการศึกษาระดับประถม ร้อยละ 70 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 25 และมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 5 ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 85 และ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 15

- ด้านสมาชิกในครัวเรือนและการใช้แรงงาน กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5 คน/ครอบครัว มีวัยแรงงานเฉลี่ยครอบครัวละ 3 คน กลุ่มตัวอย่างที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ปลูกกล้วยไข่เป็นอาชีพคิดเป็นร้อยละ

54.26 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ผลิตรถจักรยานยนต์ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกรที่ปลูกกล้วยไข่เป็นอาชีพคิดเป็นร้อยละ 45.36

- ประสบการณ์ในการผลิตรถจักรยานยนต์ของเกษตรกร เกษตรกรผู้ผลิตรถจักรยานยนต์ตามระบบการจัดการคุณภาพ จะมีประสบการณ์ในการปลูกกล้วยไข่ เฉลี่ย 12.50 ปี ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตรถจักรยานยนต์ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีประสบการณ์ในการปลูกกล้วยไข่ เฉลี่ย 12.67 ปี

- พื้นที่เพาะปลูก เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม ใช้พื้นที่ของเกษตรกรเองในการผลิตรถจักรยานยนต์ โดยเกษตรกรผู้ผลิตรถจักรยานยนต์ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีพื้นที่ปลูกกล้วยไข่เฉลี่ย 12.56 ไร่ ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตรถจักรยานยนต์ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีพื้นที่ปลูกกล้วยไข่เฉลี่ย 11.38 ไร่

- เหตุผลที่เลือกปลูกกล้วยไข่ เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม เลือกปลูกกล้วยไข่เพราะกล้วยไข่มีราคาจำหน่ายค่อนข้างดี ปลูกและดูแลรักษาง่าย

- การกู้ยืมเงินของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่จะไม่มีการกู้ยืมเงิน โดยเกษตรกรผู้ผลิตรถจักรยานยนต์ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีการกู้ยืมเงินลงทุน ร้อยละ 24 ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตรถจักรยานยนต์ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีการกู้ยืมเงินลงทุน ร้อยละ 8

โดยสรุปแล้วข้อมูลลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่แล้วจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่จะมีข้อแตกต่างกันคือในด้านอายุเฉลี่ยของเกษตรกร และด้านระดับการศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่าเกษตรกรที่มีการผลิตรถจักรยานยนต์ตามระบบการจัดการคุณภาพ จะมีอายุเฉลี่ยน้อยกว่า อีกทั้งยังมีเกษตรกรที่จบการศึกษาในระดับที่สูงกว่าประถมศึกษา จำนวนมากกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตรถจักรยานยนต์ตามระบบการจัดการคุณภาพ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ อาจเป็นผลทำให้เกษตรกรที่มีการผลิตรถจักรยานยนต์ตามระบบการจัดการคุณภาพมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการผลิต และสามารถรับเทคโนโลยีในการผลิตได้ดีกว่า ถึงแม้ว่าเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม จะมีประสบการณ์ในการผลิตรถจักรยานยนต์ที่ใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 4.1 ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

ประเภท	GAP	Non-GAP
1. เพศ		
- เพศชาย (คน)	36	38
- เพศหญิง (คน)	14	12
2. อายุ (เฉลี่ย : ปี)	48	52
3. ระดับการศึกษา (ร้อยละ)		
- ประถมศึกษา	70	85
- มัธยมศึกษาตอนต้น	25	15
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	5	-
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว (เฉลี่ย : คน)	5	5
5. ว่างงานในครอบครัว(เฉลี่ย : คน)	3	3
6. สัดส่วนแรงงานในครอบครัว/สมาชิกในครอบครัว (ร้อยละ)	72	71
7. จำนวนสมาชิกที่กำลังศึกษาในครอบครัว (ร้อยละ)	18.09	14.32
8. จำนวนสมาชิกที่ปลูกกล้วยไข่เป็นอาชีพ (ร้อยละ)	54.26	45.36
9. จำนวนสมาชิกที่ประกอบอาชีพอื่นในครอบครัว (ร้อยละ)	27.65	40.32
10. จำนวนปีที่ปลูกกล้วยไข่เป็นอาชีพ(เฉลี่ย : ปี)	12.50	12.67
11. พื้นที่เพาะปลูก		
- พื้นที่เพาะปลูก (เฉลี่ย : ไร่ต่อราย)	12.56	11.38
- พื้นที่ของเกษตรกรเอง (ร้อยละ)	100	100
- พื้นที่ของตนเองและพื้นที่เช่า	-	-
12. เหตุผลที่เลือกปลูกกล้วยไข่ (ร้อยละ)*		
- ปลูกและดูแลรักษาง่าย	100	100
- จำหน่ายได้ราคาดี	100	100
13.จำนวนเกษตรกรที่กู้ยืมเงิน (ร้อยละ)		
- กู้ยืมลงทุน	24	8
- เงินลงทุนของตนเอง	76	92

ที่มา : จากแบบสอบถาม

* หมายถึง : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4.2 การผลิตและการจัดจำหน่าย

4.2.1 ลักษณะการผลิตกล้วยไข่ของเกษตรกร

ในการศึกษาด้านลักษณะการผลิตกล้วยไข่เกษตรกร สามารถสรุปลักษณะการผลิตกล้วยไข่ของเกษตรกรได้ ดังนี้ (ตารางที่ 4.2)

- ด้านสายพันธุ์ ที่มาของหน่อพันธุ์ และขนาดของหน่อพันธุ์ที่ใช้ เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม ปลูกกล้วยไข่ สายพันธุ์กำแพงเพชร ซึ่งมีลักษณะประจำพันธุ์คือ ลำต้นสีเขียวออกเหลือง ใบตั้ง ไม่มีนวล ร่องก้านใบเปิดและขอบก้านใบขยายออก ฐานแผ่นใบทั้งสองด้านแหลม ผลแก่โตเต็มที่ มีรูปร่างโค้งเล็กน้อย ปลายผลหุ้ม มีส่วนฐานของก้านเกสรเพศเมียยื่นออกมาเมื่อตัดผลตามขวางมีรูปร่างเกือบกลม เกษตรกรจะใช้หน่อพันธุ์ของตนเอง ขนาดความยาวของหน่อพันธุ์ 30 - 50 เซนติเมตร

- ด้านการปลูก เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม ปลูกกล้วยไข่แบบกร่อง และปลูกหน่อกล้วยใหม่ทุกปี โดยจะปลูกกล้วยไข่ช่วงเดือนกันยายน - พฤศจิกายน เหตุผลที่เลือกปลูกในช่วงนี้เพราะอากาศเหมาะสม และเพื่อให้ผลผลิตออกสู่ตลาดในช่วงที่ตลาดมีความต้องการ ซึ่งจะเก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงเดือน สิงหาคม - กันยายน

- ด้านการใช้น้ำ เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม มีการใช้น้ำฝน น้ำจากแม่น้ำ และคลองชลประทาน ในการผลิตกล้วยไข่

- ด้านการใช้ปุ๋ย เกษตรกรทั้งหมดที่ปลูกกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ (GAP) มีการใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมี ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีการใช้ปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมักร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมี เพียงร้อยละ 26 ส่วนที่เหลือใช้แต่ปุ๋ยเคมีอย่างเดียว

- ด้านผลผลิต เกษตรกรที่ปลูกกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ (GAP) ปีปริมาณผลผลิตกล้วยไข่เฉลี่ยต่อไร่ เท่ากับ 2,587.0 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพมีปริมาณผลผลิตกล้วยไข่เฉลี่ยต่อไร่ เท่ากับ 2,365.6 กิโลกรัมต่อไร่

- ด้านผลตอบแทนในการปลูกกล้วยไข่ปี 2549 /50 เกษตรกรที่ปลูกกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ (GAP) ทั้งหมดมีรับกำไรในการผลิต ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีกำไรคิดเป็นร้อยละ 92 และเท่าทุนร้อยละ 8

ตารางที่ 4.2 ลักษณะการผลิตกล้วยไข่ของเกษตรกร (กลุ่มตัวอย่าง)

ประเภท	GAP	Non-GAP
1. ชื่อพันธุ์ที่ปลูก	สายพันธุ์กำแพงเพชร	สายพันธุ์กำแพงเพชร
2. ที่มาของหน่อพันธุ์	เก็บหน่อพันธุ์เอง	เก็บหน่อพันธุ์เอง
3. ขนาดความยาวของหน่อพันธุ์ (ร้อยละ) - ขนาด 30 - 50 ซม.	100	100
4. ปลูกช่วงเดือน (ร้อยละ) - กันยายน - พฤศจิกายน 2549	100	100
5. ลักษณะการปลูกแบบร่อง (ร้อยละ)	100	100
6. การเก็บเกี่ยวช่วงเดือน (ร้อยละ) - สิงหาคม - ตุลาคม 2550	100	100
7. เหตุผลที่เลือกปลูกในช่วงเดือน (ร้อยละ)* - อากาศเหมาะสม - เพื่อจำหน่ายช่วงที่ผลผลิตเป็นที่ต้องการ ของตลาด (สิงหาคม - ตุลาคม)	95 100	90 100
8. น้ำที่ใช้ในการเพาะปลูก (ร้อยละ)* - น้ำฝน - แม่น้ำ, คลองชลประทาน	100 100	100 100
9. การใช้ปุ๋ย (ร้อยละ)* - ปุ๋ยอินทรีย์ (ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก) - ปุ๋ยเคมี สูตร 15 - 15 - 15 สูตร 46 - 0 - 0	100 100 100	26 100 100
10. ผลผลิต - ขนาดผลผลิต กล้วยไข่เกรด A (ร้อยละ) กล้วยไข่เกรด B (ร้อยละ) กล้วยไข่เกรด C (ร้อยละ) กล้วยคละ (ร้อยละ)	30.00 30.00 20.00 20.00	25.00 25.00 25.00 25.00

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ประเภท	GAP	Non-GAP
- ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กก./ไร่)	2,587.0	2,365.6
กล้วยไข่เกรด A (กก./ไร่)	776.1	591.4
กล้วยไข่เกรด B (กก./ไร่)	776.1	591.4
กล้วยไข่เกรด C (กก./ไร่)	517.4	591.4
กล้วยคละ (กก./ไร่)	517.4	591.4
11. ผลตอบแทนในการปลูกกล้วยไข่ปี 2549 /50 (ร้อยละ)		
- กำไร	100	92
- ขาดทุน	-	-
- เท่าทุน	-	8

ที่มา : จากแบบสอบถาม

* หมายถึง : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.2 ลักษณะการผลิตกล้วยไข่ของเกษตรกร จะเห็นได้ว่าเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม มีการใช้สายพันธุ์กล้วยไข่ ที่มาของพันธุ์ ขนาดของหน่อพันธุ์ ตลอดจนช่วงฤดูการเพาะปลูกที่ คล้ายคลึงกัน แต่เกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพสามารถผลิตกล้วยไข่ที่มี ปริมาณและคุณภาพมากกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากวิธีการผลิตของเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม มีข้อแตกต่างกันบางอย่าง ซึ่งสามารถเปรียบเทียบ ข้อแตกต่างของการผลิตกล้วยไข่ของเกษตรกร 2 กลุ่ม ได้ดังตาราง ที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบรูปแบบการผลิตกล้วยไข่ของเกษตรกร

ขั้นตอนการผลิต	GAP	Non-GAP
1.การวิเคราะห์ดิน	มีการวิเคราะห์ดิน เพื่อประเมินค่า ความอุดมสมบูรณ์ของธาตุอาหาร ในดิน ความเป็นกรดต่างของดิน และปรับสภาพดินตามคำแนะนำ ก่อนปลูก	ไม่มี
2.การวิเคราะห์น้ำ	มีการวิเคราะห์น้ำ ว่าน้ำที่ใช้เป็น แหล่งน้ำที่สะอาด ปราศจาก สารอินทรีย์ และสารอนินทรีย์ที่มี พิษปนเปื้อน	ไม่มี
3.การใช้ปุ๋ย	มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยอนินทรีย์ เกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ย หมักรองกันหลุมก่อนปลูก	เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้แต่ปุ๋ยอนินทรีย์ ส่วนน้อยที่มีการใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก รองกันหลุมก่อนปลูก
4.การจดบันทึกข้อมูลการผลิต	เกษตรกรมีการจดบันทึกการ ปฏิบัติงานในขั้นตอนการผลิต เพื่อให้มีการตรวจสอบได้	ไม่มี

ที่มา : จากการสัมภาษณ์

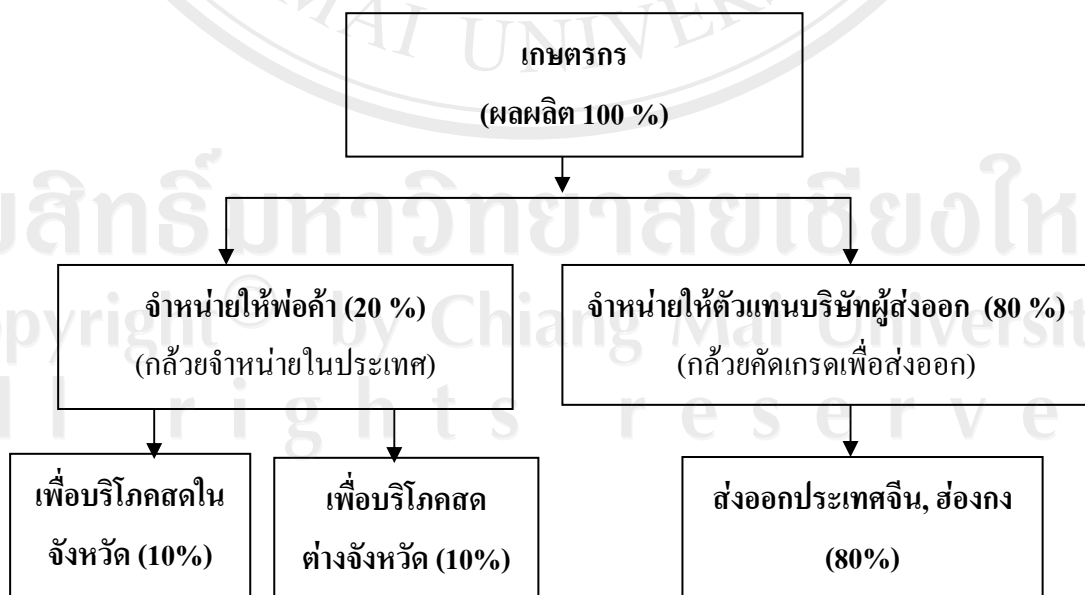
จากตารางที่ 4.3 เมื่อเปรียบเทียบรูปแบบการผลิตกล้วยไข่ของเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม แล้วจะ พบว่าเกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ จะมีการวิเคราะห์ดินวิเคราะห์น้ำเพื่อ ปรับสภาพให้เหมาะสมกับการผลิต มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยอนินทรีย์ และเกษตรกรมีการจด บันทึกข้อมูลการผลิตทุกขั้นตอน ทำให้ทราบปัญหาในการผลิต หากมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น สามารถ จัดการแก้ไขหรือปรับปรุงได้ทันที สามารถจัดการการผลิตได้ดีกว่า จึงผลิตกล้วยไข่ที่มีคุณภาพ และปริมาณมากกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ

4.2.2 การจัดจำหน่ายกล้วยไข่

จากแบบสอบถามลักษณะการจำหน่ายผลผลิตกล้วยไข่ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม พบว่าช่องทางการจำหน่ายของเกษตรกรคล้ายคลึงกัน โดยแบ่งเป็นการจำหน่ายเพื่อบริโภคในประเทศ และการจำหน่ายเพื่อส่งออกต่างประเทศ ซึ่งการจำหน่ายผลผลิตกล้วยไข่ของจังหวัดตากส่วนใหญ่ เกษตรกรจะจำหน่ายให้กับตัวแทนบริษัทหรือผู้รวบรวมของบริษัท (เป็นการจำหน่ายเพื่อส่งออก) คิดเป็นร้อยละ 80 โดยบริษัทส่งออกจะมีทีมงานเข้าไปรับซื้อ เพื่อคัดเกรดกล้วยไข่ และบรรจุกล่องถึงในฟาร์มของเกษตรกร กล้วยไข่ของจังหวัดตาก จะมีการส่งออกจำหน่ายยังประเทศจีน และฮ่องกง ลักษณะกล้วยไข่ที่จะส่งออก ต้องเป็นกล้วยไข่ที่มีคุณภาพดี การบรรจุกล้วยไข่เพื่อส่งออกจะมีน้ำหนัก 14 กิโลกรัมต่อกล่อง ขนาดของกล้วยไข่ที่ส่งออก มีน้ำหนักประมาณ 1.5 – 2.0 กิโลกรัมต่อหวี สำหรับกล้วยไข่หวีใหญ่ (เกรด A) ใน 1 กล่อง จะบรรจุได้ 8 - 9 หวี กล้วยไข่หวีขนาดกลาง (เกรด B) จะบรรจุได้ 10-12 หวี และกล้วยไข่หวีขนาดเล็ก (เกรด C) จะบรรจุได้ 15 - 16 หวี ราคาที่เกษตรกรจำหน่ายได้จะขึ้นอยู่กับเกรดของกล้วยไข่ โดยการจำหน่ายให้กับตัวแทนบริษัทผู้ส่งออกจะใช้วิธีชั่งน้ำหนัก

สำหรับกล้วยไข่อีกประมาณ ร้อยละ 20 ซึ่งเป็นกล้วยไข่ที่ไม่ได้คุณภาพ หรือมีลักษณะลาย ผิวไม่สวย ขนาดของผลเล็ก ไม่สามารถส่งออกได้ จะจำหน่ายให้พ่อค้า โดยแบ่งเป็นเพื่อการบริโภคสดในจังหวัด ร้อยละ 10 และบริโภคสดต่างจังหวัด ร้อยละ 10 (รูปที่ 4.1)

รูปที่ 4.1 ช่องทางในการจำหน่ายกล้วยไข่ของเกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ราคากลิ้วไข่ที่เกษตรกรสามารถจำหน่ายได้ในปีการผลิต 2549/50 ราคาอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี ซึ่งบริษัทผู้ส่งออกหรือพ่อค้าเป็นผู้กำหนดราคาตามเกรดของกลี้วไข่ โดยราคาสูงสุดที่จำหน่ายได้ เท่ากับ 13 บาทต่อกิโลกรัม (กลี้วไข่เกรด A) และราคาต่ำสุดที่จำหน่ายได้เท่ากับ 6 บาทต่อกิโลกรัม (กลี้วไข่คละ) ราคาเฉลี่ยกลี้วไข่ที่เกษตรกรสามารถจำหน่ายได้ เท่ากับ 10.125 บาทต่อกิโลกรัม (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 ราคากลิ้วไข่ที่เกษตรกรสามารถจำหน่ายได้ ในปีการผลิต 2549/50

ลักษณะกลี้ว	ราคาสูงสุด	ราคาต่ำสุด	เฉลี่ย
กลี้วไข่เกรด A (บาท/กก.)	13.00	12.00	12.50
กลี้วไข่เกรด B (บาท/กก.)	12.00	11.00	11.50
กลี้วไข่เกรด C (บาท/กก.)	10.00	9.00	9.50
กลี้วคละ (บาท/กก.)	8.00	6.00	7.00

ที่มา : จากการสัมภาษณ์

4.2.3 ปัญหาอุปสรรค ความต้องการ และความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตกล้วยไข่ ตามระบบการจัดการคุณภาพ

ในการศึกษาครั้งนี้ได้สอบถามปัญหาอุปสรรคในด้านการผลิต การจัดจำหน่าย ความต้องการของเกษตรกรที่ต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ ตลอดจนความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ ผลการศึกษาแสดงได้ ดังนี้

เกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพทั้งหมด ประสบปัญหาด้านการผลิตจากปัญหาอุทกภัยและภัยธรรมชาติ เพราะอำเภอสามเงา เป็นพื้นที่ซึ่งเกิดภัยธรรมชาติบ่อยครั้ง บางปีเกษตรกรประสบปัญหาภัยธรรมชาติ 3 - 4 ครั้ง ภัยธรรมชาติที่เกิดความเสียหาย ได้แก่ วาตภัย(พายุดีเปรสชัน) อุทกภัย ส่งผลให้พื้นที่ผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรได้รับความเสียหาย และจากการศึกษาพบว่าเกษตรกรทั้งหมดมีต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นเนื่องจากปุ๋ยและน้ำมันเชื้อเพลิงมีราคาเพิ่มสูงขึ้น ส่วนปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดจำหน่ายพบว่าเกษตรกรทั้งหมดประสบปัญหาราคาคงต่ำในช่วงที่ผลผลิตกล้วยไข่ออกสู่ตลาดพร้อมกันเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้พ่อค้าคนกลางกดราคา เนื่องจากผลผลิตกล้วยไข่ไม่สามารถที่จะเก็บไว้ได้นาน เมื่อกล้วยครบอายุเก็บเกี่ยวต้องตัดขาย เพราะการไว้เรื่อนานขึ้นจะพบปัญหาผลแตก รสชาติไม่ดี และสีผิวผลกระด้างเมื่อบ่มสุก นอกจากนี้เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไข่ไม่มีการรวมกลุ่มกัน จึงทำให้ขาดอำนาจต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง เกษตรกรผู้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพจะได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐในการวิเคราะห์ดินและน้ำโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และมีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในการผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ เกษตรกรต้องการให้ภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือโดยการควบคุมราคาปุ๋ยและการประกันราคากว้างกล้วยไข่ เกษตรกรผู้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพร้อยละ 96 ไม่ต้องการขยายพื้นที่เพาะปลูก สาเหตุสำคัญเนื่องมาจาก ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ทำให้เกษตรกรไม่มีเงินลงทุน ปัญหาการจำหน่ายที่ไม่แน่นอนซึ่งบางครั้งจำหน่ายได้ราคาต่ำกว่าต้นทุนที่ผลิต ตลอดจนการประสบปัญหาอุทกภัยและภัยธรรมชาติซึ่งส่งผลกระทบต่อพื้นที่การปลูกกล้วยไข่ (ตารางที่ 4.5)

ความคิดเห็นต่อการปลูกกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ เกษตรกรผู้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าการผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ ส่งผลดีต่อการผลิตกล้วยไข่ของเกษตรกร ทำให้ปริมาณผลผลิตมีคุณภาพดี สามารถผลิตกล้วยไข่เกรด A เพื่อการส่งออกได้มากขึ้น แต่เกษตรกรบางส่วนมีความคิดเห็นว่าการผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพมีความยุ่งยากในการปฏิบัติของเกษตรกร ได้แก่ การจดบันทึกการปฏิบัติ

เนื่องจากเกษตรกรไม่เห็นความจำเป็นในการจดบันทึก เพราะปฏิบัติเป็นประจำ และคิดว่าสามารถจำวิธีการปฏิบัติของตนเองได้ ประกอบกับไม่เห็นความสำคัญของการจดบันทึก รวมทั้งมีข้อจำกัดในการจดบันทึก เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา

เกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตรถด้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ

เกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตรถด้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีปัญหาด้านการผลิตและการจัดจำหน่ายคล้ายคลึงกับเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตรถตามระบบการจัดการคุณภาพ แต่ผลิตรถด้วยไข่ของเกษตรกรจะมีคุณภาพต่ำกว่าการผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพจึงทำให้จำหน่ายได้ราคาต่ำกว่าเกษตรกรไม่มีการรวมกลุ่มกัน จึงทำให้ขาดอำนาจต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง เกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตรถด้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ จะไม่ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐในการวิเคราะห์ดินและน้ำ แต่ยังได้รับความรู้และวิธีการแก้ไขปัญหการผลิตจากเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ เกษตรกรต้องการให้ภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือในการควบคุมราคารูบ และการประกันราคารถด้วยไข่ แนวความคิดในการขยายพื้นที่เพาะปลูก พบว่าเกษตรกรผู้ผลิตรถด้วยไข่ที่ไม่ได้ผลิตรถตามระบบการจัดการคุณภาพ ร้อยละ 86 ไม่ต้องการขยายพื้นที่เพาะปลูก สาเหตุสำคัญเนื่องมาจากต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น รวมทั้งปัญหาอุทกภัยและภัยธรรมชาติซึ่งส่งผลให้พื้นที่การเกษตรเสียหาย (ตารางที่ 4.5)

ความคิดเห็นต่อการปลูกด้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ เกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตรถด้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีความคิดเห็นว่าการผลิตรถด้วยไข่ที่ไม่ได้ผลิตรถตามระบบการจัดการคุณภาพ ก็ได้ผลผลิตไม่แตกต่างกับวิธีการผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ อีกทั้งขั้นตอนการผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพยังมีความยุ่งยาก ต้องมีการจดบันทึกวิธีการปฏิบัติ การตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำ ต้องเสียเวลาเข้าร่วมประชุมอบรม เกษตรกรไม่เห็นประโยชน์ของการผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ และคิดว่าการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพยุ่งยาก เสียเวลา ไม่คุ้มค่า เนื่องจากขายผลผลิตได้ในราคาที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.5 ปัญหาอุปสรรคในการผลิตและความต้องการของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

ประเภท	GAP (ร้อยละ)	Non-GAP (ร้อยละ)
1. ปัญหาด้านการผลิต*		
- อุทกภัยและภัยธรรมชาติ	100	100
- ภัยแล้งและน้ำท่วม	100	100
2. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดจำหน่าย*		
- ราคาตกต่ำ	28	43
- พ่อค้าคนกลางกดราคา	10	18
- ผลผลิตเก็บไว้ได้ไม่นาน	83	92
3. การรวมกลุ่มของเกษตรกร		
- มีการรวมกลุ่มของเกษตรกร	-	-
- ไม่มีมีการรวมกลุ่มของเกษตรกร	100	100
4. ได้รับความรู้และการแก้ไขปัญหาการปลูกจาก*		
- เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ/ตำบล	36	14
- เพื่อนเกษตรกร	66	86
5. ความช่วยเหลือจากภาครัฐ*		
- การวิเคราะห์ดิน และน้ำ	100	0
- เจ้าหน้าที่มาให้คำแนะนำพืช	76	40
6. ต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือ *		
- ควบคุมราคาดูแล	100	100
- การประกันราคาคงไว้	100	100
7. ความคิดในการขยายพื้นที่ปลูก		
- ขยาย เพราะ (ปลูกและดูแลรักษาง่าย)	4	14
- ไม่ขยาย เพราะ (ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น ไม่มีเงินลงทุน ราคาตกต่ำ อุทกภัยและภัยธรรมชาติ)	96	86

ที่มา : จากแบบสอบถาม

* หมายถึง : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4.3 การประเมินต้นทุน - ผลตอบแทนจากการผลิตกล้วยไข่ในจังหวัดตาก

การประเมินต้นทุน - ผลตอบแทนจากการผลิตกล้วยไข่ในจังหวัดตาก เป็นการประเมินต้นทุนและผลตอบแทนต่อไร่ของเกษตรกรในช่วงระยะ 1 ปีการผลิต

4.3.1 การประเมินต้นทุนการผลิต

กรณีของเกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ (GAP)

ต้นทุนผันแปร ผลการศึกษาการผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อฤดูปลูกเท่ากับ 13,400.60 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 54.36 ของต้นทุนทั้งหมด ซึ่งประกอบไปด้วยต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด และต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสด แสดงตามค่าใช้จ่ายในการผลิตที่เกิดจากปัจจัยผันแปร ได้แก่

1) ค่าแรงงานในการผลิต ประกอบด้วย ค่าเตรียมดิน ค่าปลูก ค่าจ้างใส่ปุ๋ย การดูแลรักษาให้น้ำ และใส่ปุ๋ย ค่าห่อเครือกล้วย ค่าเก็บเกี่ยว และค่าจดบันทึก สำหรับการคิดค่าแรงงานที่ใช้ในการปลูกกล้วยไข่แบ่งได้ ดังนี้

- ค่าแรงที่ไม่เป็นเงินสด คือค่าจ้างแรงงานในครัวเรือน ประเมินจากอัตราค่าแรงเป็นรายวันในท้องที่ที่ทำการศึกษ (150 บาทต่อวัน) จากผลการศึกษาการผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีค่าแรงงานที่ไม่เป็นเงินสด เท่ากับ 3,480 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.6)

- ค่าแรงที่เป็นเงินสด คือค่าแรงงานจ้าง คิดตามอัตราค่าแรงงานเป็นวัน (150 บาทต่อวัน) จากผลการศึกษาการผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีค่าแรงงานที่เป็นเงินสด เท่ากับ 4,450 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.6)

2) ค่าวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ประกอบด้วย ค่าพันธุ์ ค่าปุ๋ย ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่านวม โดยนำปริมาณที่ใช้ทั้งหมดต่อปีคูณกับราคาเฉลี่ยต่อหน่วยในท้องที่ หารด้วยจำนวนไร่รวมที่ทำการปลูกในรอบปี ได้เป็นค่าวัสดุอุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยต่อไร่ ดังนี้

- ค่าวัสดุอุปกรณ์การเกษตรที่ไม่เป็นเงินสด คือ วัสดุอุปกรณ์การเกษตรที่เกษตรกรผลิตได้หรือได้มาฟรี ซึ่งในที่นี้คือ หน่อพันธุ์กล้วยไข่ ค่านวมโดยใช้ราคาเฉลี่ยต่อหน่วยที่ซื้อขายในพื้นที่ (1.50 บาทต่อหน่อ) คิดเป็นค่าใช้จ่ายต่อไร่ได้เท่ากับ 600 บาทต่อไร่

- ค่าวัสดุอุปกรณ์การเกษตรที่เป็นเงินสด คือ ค่าใช้จ่ายที่เกษตรกรต้องจ่ายจริง ประกอบด้วย ค่าปุ๋ยอินทรีย์ ค่าปุ๋ยเคมี ค่ายากำจัดวัชพืช ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง รวมกันเท่ากับ 3,583.90 บาทต่อไร่(ตารางที่ 4.6)

3) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ประกอบด้วย ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร ค่าใช้จ่ายในการเข้าโครงการการผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ และค่าเสียโอกาสเงินลงทุนหมุนเวียน คิดได้ดังนี้

- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร จำนวนโดยนำค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตรที่จ่ายจริงไปในรอบ 1 ปี หารด้วยจำนวนไร่รวมทุกครั้งที่ได้ปลูกในรอบปี ได้เป็นค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยต่อไร่ ผลการศึกษาพบว่า มีค่าเท่ากับ 79.62 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.6)

- ค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมโครงการการผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ จะมีค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมโครงการประกอบไปด้วยค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด คือ ค่าพาหนะเดินทางในการเข้าอบรมที่เกษตรกรเป็นผู้จ่ายจริง เท่ากับ 19.11 บาทต่อไร่ และค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสด คือค่าใช้จ่ายในการจัดอบรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีและให้ความรู้เกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์ดินและน้ำในการผลิตของเกษตรกร แต่ในปัจจุบันรัฐบาลอุดหนุนค่าใช้จ่ายส่วนนี้ ทำให้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ไม่ต้องจ่ายจริง เท่ากับ 1,087.65 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.6)

- ค่าเสียโอกาสของเงินทุนหมุนเวียน จำนวนจากต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสดทั้งหมด คูณกับอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี (อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในระยะที่ทำการสำรวจข้อมูล) แล้วนำจำนวนไร่รวมทุกครั้งที่ได้ปลูกในรอบปีเป็นตัวหารเพื่อหาค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนหมุนเวียนเฉลี่ยต่อไร่ ผลการศึกษาพบว่า มีค่าเท่ากับ 626.51 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.6)

ต้นทุนคงที่ ประกอบด้วย ค่าใช้ที่ดิน ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนในอุปกรณ์การเกษตร จากผลการศึกษาการผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพมีต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูกเท่ากับ 11,252.97 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 35.64 ของต้นทุนทั้งหมด ซึ่งต้นทุนคงที่เป็นต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดทั้งหมด แสดงได้ ดังนี้

1) ค่าใช้ที่ดิน จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรใช้ที่ดินของตนเอง จึงคิดเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสด และประเมินค่าการใช้ที่ดินเท่ากับอัตราค่าเช่าในท้องที่ คือ 600 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.6)

2) ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตร ประเมินจากมูลค่าของเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรที่ใช้ในการผลิต โดยคิดคำนวณแบบเส้นตรง (Straight - Line Depreciation Method) จำนวนได้เท่ากับ 8,246.37 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.6)

3) ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน คิดสำหรับค่าใช้จ่ายที่จ่ายค่าเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร โดยประเมินในอัตราร้อยละ 3.25 ต่อปี ซึ่งเป็นต้นทุนที่ประเมินขึ้น ในกรณีที่ผู้ผลิตใช้เงินตนเองในการซื้อเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรแทนที่จะนำเงินไปลงทุนด้านอื่น โดยคิดค่าเสียโอกาสเงินลงทุนตามอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำสูงสุดของธนาคารพาณิชย์ในระยะเวลาที่ทำการศึกษา จำนวนได้เท่ากับ 2,406.30 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.6)

ต้นทุนการผลิตทั้งหมด คือ ต้นทุนผันแปรทั้งหมดรวมกับต้นทุนคงที่ทั้งหมด จากผลการศึกษา พบว่ามีต้นทุนการผลิตทั้งหมดเฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูกเท่ากับ 24,653.57 บาทต่อไร่ แบ่งเป็นต้นทุนการผลิตทั้งหมดที่เป็นเงินสด 8,132.63 บาทต่อไร่ และต้นทุนการผลิตทั้งหมดที่ไม่เป็นเงินสด เท่ากับ 16,520.94 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.99 และ 67.01 ของต้นทุนทั้งหมด ตามลำดับ (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 ต้นทุนการผลิตกล้วยไข่เฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการ
คุณภาพ ปีการผลิต 2549/50

รายการ	หน่วย:บาท/ไร่			ร้อยละ
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	
ต้นทุนผันแปร				
1.ค่าแรงงาน	4,450.00	3,480.00	7,930.00	32.17
- ค่าเตรียมดิน	600.00	-	600.00	2.43
- ค่าปลูก	400.00	-	400.00	1.62
- ค่าดูแลรักษา ให้น้ำ และใส่ปุ๋ย	2,100.00	1,680.00	3,780.00	15.33
- ค่าห่อผล	450.00	450.00	900.00	3.65
- ค่าเก็บเกี่ยว	900.00	450.00	1,350.00	5.48
- ค่าจดบันทึกข้อมูล	-	900.00	900.00	3.65
2.ค่าวัสดุอุปกรณ์การเกษตร	3,583.90	600.00	4,183.90	16.97
- หน่อพันธุ์	-	600.00	600.00	2.43
- ปุ๋ยอินทรีย์	1,990.00	-	1,990.00	8.07
- ปุ๋ยเคมี	1,200.00	-	1,200.00	4.87
- ค่ายากำจัดวัชพืช	125.00	-	125.00	0.51
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	268.90	-	268.90	1.09
3.ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	98.73	1,187.97	1,286.70	5.22
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	79.62	-	79.62	0.32
- ค่าใช้จ่ายในการถ่ายทอดเทคโนโลยีและอบรม	19.11	100.32	119.43	0.48
ความรู้เกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพ				
- ค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์ดิน	-	238.85	238.85	0.97
- ค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์น้ำ	-	238.85	238.85	0.97
- ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนหมุนเวียน	-	609.95	609.95	2.47
รวมต้นทุนผันแปร	8,132.63	5,267.97	13,400.60	54.36
ต้นทุนคงที่				
- ค่าใช้ที่ดิน	-	600.00	600.00	2.43
- ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	-	8,246.67	8,246.67	33.45
- ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนในอุปกรณ์การเกษตร	-	2,406.30	2,406.30	9.76
รวมต้นทุนคงที่	-	11,252.97	11,252.97	45.64
รวมต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	8,132.63	16,520.94	24,653.57	100.00
รวมต้นทุนทั้งหมดต่อไร่ (ร้อยละ)	32.99	67.01		100.00

ที่มา : จากการคำนวณ

กรณีของเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิดกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ (Non-GAP)

ต้นทุนผันแปร ผลการศึกษาการผลิตกล้วยไข่ที่ไม่ได้ผลิดตามระบบการจัดการคุณภาพ มีต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูกเท่ากับ 12,275.84 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 52.17 ของต้นทุนทั้งหมด ซึ่งประกอบไปด้วยต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด และต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสด แสดงตามค่าใช้จ่ายในการผลิตที่เกิดจากปัจจัยผันแปร ได้แก่

1) ค่าแรงงานในการผลิต ประกอบด้วย ค่าเตรียมดิน ค่าปลูก ค่าจ้างใส่ปุ๋ย การดูแลรักษาให้น้ำ และใส่ปุ๋ย ค่าห่อเครือกล้วย และค่าเก็บเกี่ยว สำหรับการคิดค่าแรงงานที่ใช้ในการปลูกกล้วยไข่แบ่งได้ ดังนี้

- ค่าแรงที่ไม่เป็นเงินสด คือค่าจ้างแรงงานในครัวเรือน ประเมินจากอัตราค่าแรงเป็นรายวันในท้องที่ที่ทำการศึกษา (150 บาทต่อวัน) จากผลการศึกษาพบว่า มีค่าแรงงานที่ไม่เป็นเงินสดเท่ากับ 1,800 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.7)

- ค่าแรงที่เป็นเงินสด คือค่าแรงงานจ้าง คิดตามอัตราค่าแรงงานเป็นวัน (150 บาทต่อวัน) จากผลการศึกษาพบว่า มีค่าแรงงานที่เป็นเงินสด เท่ากับ 4,150 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.7)

2) ค่าวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ประกอบด้วย ค่าพันธุ์ ค่าปุ๋ยอินทรีย์ ค่าปุ๋ยเคมี ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง คำนวนโดยนำปริมาณที่ใช้ทั้งหมดต่อปีคูณกับราคาเฉลี่ยต่อหน่วยในท้องที่ หาดด้วยจำนวนไร่รวมที่ทำการปลูกในรอบปี ได้เป็นค่าวัสดุอุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยต่อไร่ สำหรับการคิดค่าวัสดุอุปกรณ์การเกษตรที่ใช้ในการปลูกกล้วยไข่ คิดได้ดังนี้

- ค่าวัสดุอุปกรณ์การเกษตรที่ไม่เป็นเงินสด คือ วัสดุอุปกรณ์การเกษตรที่เกษตรกรผลิตได้หรือได้มาฟรี ซึ่งในที่นี้คือ หน่อพันธุ์กล้วยไข่ คำนวนโดยใช้ราคาเฉลี่ยต่อหน่วยที่ซื้อขายในพื้นที่ (1.50 บาทต่อหน่อ) คิดเป็นค่าใช้จ่ายต่อไร่ได้เท่ากับ 600 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.7)

- ค่าวัสดุอุปกรณ์การเกษตรที่เป็นเงินสด คือ ค่าใช้จ่ายที่เกษตรกรต้องจ่ายจริง ประกอบด้วย ค่าปุ๋ยอินทรีย์ ค่าปุ๋ยเคมี ค่ายากำจัดวัชพืช ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง รวมกันเท่ากับ 4,948.80 บาทต่อไร่(ตารางที่ 4.7)

3) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ประกอบด้วย ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร และค่าเสียโอกาสของเงินทุนหมุนเวียน คิดได้ดังนี้

- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร คำนวนโดยนำค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตรที่จ่ายจริงไปในรอบ 1 ปี หาดด้วยจำนวนไร่รวมทุกครั้งที่ปลูกในรอบปี ได้เป็นค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยต่อไร่ ผลการศึกษาพบว่า มีค่าเท่ากับ 88.03 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.7)

- ค่าเสียโอกาสของเงินทุนหมุนเวียน คำนวนจากต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสดทั้งหมด คูณกับอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี (อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในระยะที่ทำการสำรวจข้อมูล)แล้วนำ

จำนวนไร่รวมทุกครั้งที่ปลูกในรอบปีเป็นอาหารเพื่อหาค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนหมุนเวียนเฉลี่ยต่อไร่ ผลการศึกษาพบว่า มีค่าเท่ากับ 689.01 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.7)

ต้นทุนคงที่ ประกอบด้วย ค่าใช้ที่ดิน ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนในอุปกรณ์การเกษตร จากผลการศึกษาการผลิตกล้วยไข่ที่ไม่ได้ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ มีต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูกเท่ากับ 11,252.97 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 47.83 ของต้นทุนทั้งหมด ซึ่งต้นทุนคงที่เป็นต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด แสดงได้ ดังนี้

- 1) ค่าใช้ที่ดิน จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรใช้ที่ดินของตนเอง จึงคิดเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสด และประเมินค่าการใช้ที่ดินเท่ากับอัตราค่าเช่าในท้องที่ คือ 600 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.7)
- 2) ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตร ประเมินจากมูลค่าของเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรที่ใช้ในการผลิต โดยคิดคำนวณแบบเส้นตรง (Straight - Line Depreciation Method) จำนวนได้เท่ากับ 8,246.67 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.7)
- 3) ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน คิดสำหรับค่าใช้จ่ายที่จ่ายค่าเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร โดยประเมินในอัตราร้อยละ 3.25 ต่อปี ซึ่งเป็นต้นทุนที่ประเมินขึ้นในกรณีที่ผู้ผลิตใช้เงินตนเองในการซื้อเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรแทนที่จะนำเงินไปลงทุนด้านอื่น โดยคิดค่าเสียโอกาสเงินลงทุนตามอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำสูงสุดของธนาคารพาณิชย์ในระยะเวลาที่ทำการศึกษาคำนวณได้เท่ากับ 2,406.30 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.7)

ต้นทุนการผลิตทั้งหมด คือ ต้นทุนผันแปรทั้งหมดรวมกับต้นทุนคงที่ทั้งหมด จากผลการศึกษาการผลิตกล้วยไข่ที่ไม่ได้ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ พบว่ามีต้นทุนการผลิตทั้งหมดเฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูกเท่ากับ 23,528.81 บาทต่อไร่ แบ่งเป็นต้นทุนการผลิตทั้งหมดที่เป็นเงินสด 9,186.83 บาทต่อไร่ และต้นทุนการผลิตทั้งหมดที่ไม่เป็นเงินสด เท่ากับ 14,341.98 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 39.05 และ 60.95 ของต้นทุนทั้งหมดตามลำดับ (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 ต้นทุนการผลิตกล้วยไข่เฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบ
การจัดการคุณภาพ ปีการผลิต 2549/50

หน่วย:บาท/ไร่

รายการ	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	ร้อยละ
ต้นทุนผันแปร				
1.ค่าแรงงาน	4,150.00	1,800.00	5,950.00	25.29
- ค่าเตรียมดิน	600.00	-	600.00	2.55
- ค่าปลูก	400.00	-	400.00	1.70
- ค่าดูแลรักษา ให้น้ำ และใส่ปุ๋ย	1,800.00	900.00	2,700.00	11.48
- ค่าห่อผล	450.00	450.00	900.00	3.83
- ค่าเก็บเกี่ยว	900.00	450.00	1,350.00	5.74
2.ค่าวัสดุอุปกรณ์การเกษตร	4,948.80	600.00	5,548.80	23.58
- หน่อพันธุ์	-	600.00	600.00	2.55
- ปุ๋ยอินทรีย์	1,005.98	-	1,005.98	4.28
- ปุ๋ยเคมี	3,423.92	-	3,423.92	14.55
- ค่ายากำจัดวัชพืช	250.00	-	250.00	1.06
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	268.90	-	268.90	1.14
3.ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	88.03	689.01	777.04	3.30
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	88.03	-	88.03	0.37
- ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนหมุนเวียน	-	689.01	689.01	2.93
รวมต้นทุนผันแปร	9,186.83	3,089.01	12,275.84	52.17
ต้นทุนคงที่				
- ค่าใช้ที่ดิน	-	600.00	600.00	2.55
- ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	-	8,246.67	8,246.67	35.05
- ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนในอุปกรณ์การเกษตร	-	2,406.30	2,406.30	10.23
รวมต้นทุนคงที่	-	11,252.97	11,252.97	47.83
รวมต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	9,186.83	14,341.98	23,528.81	100.00
รวมต้นทุนทั้งหมดต่อไร่ (ร้อยละ)	39.05	60.95		100.00

ที่มา : จากการคำนวณ

จากผลการศึกษาการผลิตกล้วยไข่ในจังหวัดตาก เมื่อพิจารณาในด้านต้นทุนการผลิต ใน ส่วนของต้นทุนผันแปร พบว่ามีต้นทุนการผลิตที่สำคัญคือ แรงงาน ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยเคมี

เกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ จะมีค่าแรงงานทั้งหมดจากการผลิต กล้วยไข่ต่อปีการผลิต เท่ากับ 7,930 บาทต่อไร่ ซึ่งมากกว่าค่าแรงงานทั้งหมดจากการผลิตกล้วยไข่ที่ ไม่ได้ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ ที่เท่ากับ 5,950 บาทต่อไร่ โดยค่าแรงงานที่สำคัญ จะเป็น ค่าดูแลรักษา ให้น้ำและใส่ปุ๋ย การผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ ต้องมีการดูแล บำรุงรักษาและมีการจดบันทึกทุกขั้นตอนการผลิตกล้วยไข่ จึงมีการใช้แรงงานในการผลิตมากกว่า การผลิตกล้วยไข่ที่ไม่ได้ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ โดยค่าแรงงานของเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม เป็นค่าแรงงานที่ประกอบไปด้วยค่าแรงงานที่เป็นเงินสด คือค่าแรงงานที่เกษตรกรต้องจ่ายค่าจ้าง จริง และค่าแรงงานที่ไม่เป็นเงินสด จากการใช้แรงงานในครอบครัว

เมื่อพิจารณาด้านการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยเคมี พบว่าการผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ จะมีต้นทุนการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ 1,990 บาทต่อไร่ ซึ่งมากกว่าการผลิตกล้วยไข่ที่ไม่ได้ผลิตตามระบบ การจัดการคุณภาพซึ่งมีต้นทุนการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ 1,005.98 บาทต่อไร่ แต่เมื่อพิจารณาถึงต้นทุนการ ใช้ปุ๋ยเคมี พบว่าการผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพมีต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี 1,200 บาทต่อ ไร่ น้อยกว่าการผลิตกล้วยไข่ที่ไม่ได้ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ ซึ่งมีต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี 3,423.92 บาทต่อไร่ เนื่องจากการผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ มากกว่าปุ๋ยเคมี โดยเกษตรกรจะมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์รองกันหลุมในการปลูกกล้วยไข่เพื่อลดปริมาณ การใช้ปุ๋ยเคมีลง

ในส่วนของต้นทุนคงที่ พบว่าเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่มมีต้นทุนคงที่ไม่แตกต่างกัน โดยมีต้นทุน คงที่เท่ากับ 10,994.28 บาทต่อไร่ โดยจะเป็นต้นทุนในด้านการใช้ที่ดิน ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร และค่าเสียโอกาสเงินลงทุนในอุปกรณ์การเกษตร

ในด้านต้นทุนการผลิตกล้วยไข่ทั้งหมดต่อไร่ พบว่าการผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการ คุณภาพมีต้นทุนการผลิตทั้งหมด เท่ากับ 24,653.57 บาทต่อไร่ มากกว่าต้นทุนการผลิตกล้วยไข่ที่ ไม่ได้ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ ซึ่งมีต้นทุนการผลิตทั้งหมด เท่ากับ 23,528.81 บาทต่อไร่ แต่เมื่อพิจารณาในต้นทุนการผลิตทั้งหมดที่เป็นเงินสด จะเห็นว่าการผลิตกล้วยไข่ตามระบบการ จัดการคุณภาพ มีต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด เท่ากับ 8,132.63 บาทต่อไร่ น้อยกว่าการผลิตกล้วย ไข่ที่ไม่ได้ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ ซึ่งมีต้นทุนในการผลิตที่เป็นเงินสด เท่ากับ 9,186.83 บาทต่อไร่

4.3.2 การประเมินผลตอบแทนจากการผลิต

กรณีของเกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ (GAP)

เมื่อพิจารณาในด้านต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตกล้วยไข่ ของเกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ พบว่าผลผลิตกล้วยไข่เฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูกของเกษตรกรเท่ากับ 2,587.0 กิโลกรัมต่อไร่ เกษตรกรมีรายได้ทั้งหมดจากการผลิตกล้วยไข่เฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูกเท่ากับ 27,163.50 บาทต่อไร่ ราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้ เท่ากับ 10.125 บาทต่อกิโลกรัม ต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดต่อหน่วยการผลิต เท่ากับ 3.14 บาทต่อกิโลกรัม และต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วยการผลิต เท่ากับ 9.53 บาทต่อกิโลกรัม เกษตรกรมีกำไรสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 13,762.90 บาทต่อไร่ กำไรเหนือต้นทุนเงินสด เท่ากับ 19,030.87 บาทต่อไร่ และมีกำไรสุทธิทั้งหมด เท่ากับ 2,509.93 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ ปีการผลิต 2549/50

รายการ	จำนวน
ปริมาณผลผลิต (กก./ไร่)	2,587.00
- เกรด A	776.10
- เกรด B	776.10
- เกรด C	517.40
- เกรดคละ	517.40
ราคาผลผลิต (บาท/กก.)	
- เกรด A	12.50
- เกรด B	11.50
- เกรด C	9.50
- เกรดคละ	7.00
รายได้จากการขายกล้วยไข่ (บาท/ไร่)	27,163.50
รายได้ทั้งหมด (บาท/ไร่)	27,163.50
ต้นทุนผันแปรทั้งหมด (บาท/ไร่)	13,400.60
- ต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด	8,132.63
- ต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสด	5,267.97
ต้นทุนคงที่ทั้งหมด (บาท/ไร่)	11,252.97
- ต้นทุนคงที่เป็นเงินสด	-
- ต้นทุนคงที่ไม่เป็นเงินสด	11,252.97
ต้นทุนที่เป็นเงินสดทั้งหมด (บาท/ไร่)	8,132.63
ต้นทุนทั้งหมด (บาท/ไร่)	24,653.57
กำไรสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	13,762.90
กำไรเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/ไร่)	19,030.87
กำไรสุทธิทั้งหมด (บาท/ไร่)	2,509.93
ต้นทุนที่เป็นเงินสดต่อหน่วยการผลิต(บาท/กก.)	3.14
ต้นทุนต่อหน่วยการผลิต (บาท/กก.)	9.53

ที่มา : จากการคำนวณ

กรณีของเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ (Non - GAP)

เมื่อพิจารณาในด้านต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตกล้วยไข่ ของเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ พบว่าผลผลิตกล้วยไข่เฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูกของเกษตรกรเท่ากับ 2,365.6 กิโลกรัมต่อไร่ เกษตรกรมีรายได้ทั้งหมดจากผลผลิตกล้วยไข่เฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูกเท่ากับ 23,951.70 บาทต่อไร่ ราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้ เท่ากับ 10.125 บาทต่อกิโลกรัม ต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดต่อหน่วยการผลิต เท่ากับ 3.97 บาทต่อกิโลกรัม และต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วยการผลิต เท่ากับ 9.95 บาทต่อกิโลกรัม เกษตรกรมีกำไรสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 11,675.86 บาทต่อไร่ กำไรเหนือต้นทุนเงินสด เท่ากับ 14,564.87 บาทต่อไร่ และมีกำไรสุทธิทั้งหมด เท่ากับ 422.89 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9 ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตกล้วยไข่ที่ไม่ได้ผลิตตามระบบการจัดการ
คุณภาพปีการผลิต 2549/50

รายการ	จำนวน
ปริมาณผลผลิต (กก./ไร่)	2,365.60
- เกรด A	591.40
- เกรด B	591.40
- เกรด C	591.40
- เกรดคละ	591.40
ราคาผลผลิต (บาท/กก.)	
- เกรด A	12.50
- เกรด B	11.50
- เกรด C	9.50
- เกรดคละ	7.00
รายได้จากการขายกล้วยไข่ (บาท/ไร่)	23,951.70
รายทั้งหมด (บาท/ไร่)	23,951.70
ต้นทุนผันแปรทั้งหมด (บาท/ไร่)	12,275.84
- ต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด	9,186.83
- ต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสด	3,089.01
ต้นทุนคงที่ทั้งหมด (บาท/ไร่)	11,252.97
- ต้นทุนคงที่เป็นเงินสด	-
- ต้นทุนคงที่ไม่เป็นเงินสด	11,252.97
ต้นทุนที่เป็นเงินสดทั้งหมด (บาท/ไร่)	9,386.83
ต้นทุนทั้งหมด (บาท/ไร่)	23,528.81
กำไรสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	11,675.86
กำไรเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/ไร่)	14,564.87
กำไรสุทธิทั้งหมด (บาท/ไร่)	422.89
ต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดต่อหน่วยการผลิต (บาท/กก.)	3.97
ต้นทุนต่อหน่วยการผลิต (บาท/กก.)	9.95

ที่มา : จากการคำนวณ

เมื่อพิจารณาในด้านผลผลิตกล้วยไข่ของเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม พบว่าเกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพมีผลผลิตต่อไร่เท่ากับ 2,587.0 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งมีผลผลิตมากกว่าการผลิตกล้วยไข่ที่ไม่ได้ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพที่ผลผลิตต่อไร่เท่ากับ 2,365.6 กิโลกรัมต่อไร่

ในด้านต้นทุนการผลิต พบว่าการผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีต้นทุนต่อหน่วยการผลิตที่เป็นเงินสด และต้นทุนต่อหน่วยการผลิตทั้งหมดเท่ากับ 3.14 และ 9.53 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ น้อยกว่าต้นทุนการผลิตกล้วยไข่ที่ไม่ได้ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ ซึ่งมีต้นทุนต่อหน่วยการผลิตที่เป็นเงินสด และต้นทุนต่อหน่วยการผลิตทั้งหมดเท่ากับ 3.97 และ 9.95 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ

ในด้านผลตอบแทนจากการผลิตกล้วยไข่ พบว่าเกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีรายได้ทั้งหมดจากการผลิตกล้วยไข่ เท่ากับ 27,163.50 บาทต่อไร่ มีกำไรสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 13,762.90 บาทต่อไร่ กำไรเหนือต้นทุนเงินสด เท่ากับ 19,030.87 บาทต่อไร่ และมีกำไรสุทธิทั้งหมด เท่ากับ 2,509.93 บาทต่อไร่ มากกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ ซึ่งมีรายได้ทั้งหมดจากการผลิตกล้วยไข่ เท่ากับ 23,951.70 บาทต่อไร่ มีกำไรสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 11,675.86 บาทต่อไร่ กำไรเหนือต้นทุนเงินสด เท่ากับ 14,564.87 บาทต่อไร่ และมีกำไรสุทธิทั้งหมด เท่ากับ 422.89 บาทต่อไร่

4.4 การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกกล้วยไข่

4.4.1 การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในทางเศรษฐศาสตร์ของการผลิตกล้วยไข่ในจังหวัดตาก มีข้อกำหนด ดังนี้

- 1) เป็นการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ในการผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ เปรียบเทียบกับการผลิตกล้วยไข่ที่ไม่ได้ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ยของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ เท่ากับ 12.56 ไร่/ราย และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ เท่ากับ 11.38 ไร่/ราย จึงขอกำหนดให้ขนาดของฟาร์มที่ใช้ในการวิเคราะห์เท่ากับ 10 ไร่
- 2) อายุโครงการการผลิตกล้วยไข่ คิดเป็นระยะเวลา 3 ปี เนื่องจากการผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพนั้น เมื่อปลูกกล้วยไข่ติดต่อกันนาน 3 ปี จะต้องปลูกพืชอื่นหมุนเวียนสลับ 1 ปี เพื่อช่วยลดปริมาณแมลงศัตรูพืชและการเกิดโรค
- 3) กำหนดให้เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายจากการใช้ปัจจัยผันแปร ในด้านแรงงาน และวัสดุอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งมีรายรับรวม จากการจำหน่ายกล้วยไข่ในแต่ละปีเท่ากัน ตลอดระยะเวลา 3 ปี
- 4) อัตราคิดลดใช้อัตราดอกเบี้ยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ปี 2549 ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในระยะที่ทำการสำรวจข้อมูล เท่ากับร้อยละ 7.5

งบกระแสเงินสด

แบ่งเป็นกระแสเงินสดรับ (inflow) และกระแสเงินสดจ่าย (outflow) การสร้างงบกระแสเงินสด มีวัตถุประสงค์เพื่อหาผลตอบแทนสุทธิที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจะนำไปใช้ในการคำนวณหาอัตราผลตอบแทนการลงทุน ซึ่งแบ่งได้ ดังนี้

- 1) กระแสเงินสดรับ
 - กรณีการผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ คือ รายรับจากการจำหน่ายผลผลิตกล้วยไข่ของเกษตรกรตั้งแต่ปีที่ 1 ถึงปีที่ 3 มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 27,163.50 บาทต่อไร่
 - กรณีการผลิตกล้วยไข่ที่ไม่ได้ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ คือ รายรับจากการจำหน่ายผลผลิตกล้วยไข่ของเกษตรกรตั้งแต่ปีที่ 1 ถึงปีที่ 3 มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 23,951.70 บาทต่อไร่

2) กระแสเงินสดจ่าย คือ ค่าใช้จ่ายในการผลิตกล้วยไข่ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1) ค่าใช้จ่ายในการลงทุน (Investment cost) เป็นค่าใช้จ่ายในการลงทุนซื้ออุปกรณ์ในการผลิตผลผลิตปลอดสารพิษ โดยมีอายุการใช้งานหลายปี เช่น รถไถเดินตาม เครื่องสูบน้ำ สายยาง เป็นต้น

2.2) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (Operating cost) เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ค่าวัสดุอุปกรณ์การเกษตร เช่น ค่าปุ๋ยอินทรีย์ ค่าปุ๋ยเคมี ค่ายากำจัดวัชพืช ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วม โครงการการผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ ในกรณีที่เกษตรกรผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ

สำหรับรายละเอียดของค่าใช้จ่ายในการลงทุน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินในการผลิตกล้วยไข่ จะนำค่าใช้จ่ายในรูปของเงินสดและไม่เป็นเงินสดมาใช้ในการวิเคราะห์ด้วย โดยการวิเคราะห์ครั้งนี้ได้นำ ค่าแรงงานในครัวเรือน และค่าใช้จ่ายในการเข้าโครงการการผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสดมาคิดคำนวณด้วย

กรณีเกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ

การวิเคราะห์ผลตอบแทนสุทธิของเกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ พบว่าเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยต่อปี เท่ากับ 271,635.00 บาทต่อฟาร์ม และมีต้นทุนทั้งหมดที่ใช้ในการลงทุนสูงสุดในปีที่ 1 เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมโครงการตามระบบการจัดการคุณภาพ กล้วยไข่ด้วย กล่าวคือ เท่ากับ 143,681.87 บาทต่อฟาร์ม ส่วนในปีที่ 2 และ 3 มีต้นทุนการผลิต เท่ากันคือ 136,181.87 บาทต่อฟาร์ม เมื่อพิจารณาถึงรายได้สุทธิจากการลงทุนผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ พบว่าในปีที่ 1 จะมีรายได้สุทธิ เท่ากับ 127,953.13 บาทต่อฟาร์ม น้อยกว่ารายได้สุทธิในปีที่ 2 และ 3 ซึ่งเท่ากับ 135,453.13 บาทต่อฟาร์ม (ตารางที่ 4.10)

มูลค่าเฉลี่ยของต้นทุนทั้งหมดในแต่ละปี เท่ากับ 138,681.87 บาทต่อฟาร์ม มูลค่าเฉลี่ยของรายได้สุทธิในแต่ละปี เท่ากับ 132,953.13 บาทต่อฟาร์ม จากผลการศึกษารายได้สุทธิสะสมของการลงทุนผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ เกษตรกรสามารถคืนทุน ได้ตั้งแต่ปีแรกของการผลิต เนื่องจากรายได้มีค่าเป็นบวกในปีแรก คือเท่ากับ 127,953.13 บาทต่อฟาร์ม (ตารางที่ 4.10)

เมื่อวิเคราะห์ผลทางการเงินของการผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ ณ อัตราคิดลดร้อยละ 7.5 ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในระยะ ที่ทำการสำรวจข้อมูล พบว่า มูลค่าปัจจุบันของต้นทุน (PVC) เท่ากับ 361,121.20 บาท มูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์ (PVB) เท่ากับ 706,393.81 บาท มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 345,272.61 บาท และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C) เท่ากับ 1.96 (ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.10 รายการกระแสเงินสดในการผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพเฉลี่ยต่อฟาร์ม

หน่วย : บาทต่อฟาร์ม

รายการ	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
กระแสเงินสดรับ			
รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตกล้วยไข่	271,635.00	271,635.00	271,635.00
รวมรายรับ	271,635.00	271,635.00	271,635.00
กระแสเงินสดจ่าย			
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน			
1.ค่าเตรียมดินปลูก	6,000.00	6,000.00	6,000.00
2.ค่าแรงงานปลูก	4,000.00	4,000.00	4,000.00
3.ค่าแรงงานในการดูแลรักษา ให้น้ำ และใส่ปุ๋ย	37,800.00	37,800.00	37,800.00
4.แรงงานค่าห่อผล	9,000.00	9,000.00	9,000.00
5.แรงงานค่าเก็บเกี่ยว	13,500.00	13,500.00	13,500.00
6.ค่าจัดบันทึกข้อมูล	9,000.00	9,000.00	9,000.00
7.ค่าวัสดุอุปกรณ์การเกษตร	41,839.00	41,839.00	41,839.00
8..ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	796.20	796.20	796.20
9. ค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการถ่ายทอดเทคโนโลยี	1,500.00	-	-
10. ค่าวิเคราะห์ดิน	3,000.00	-	-
11.ค่าวิเคราะห์น้ำ	3,000.00	-	-
รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	129,435.20	121,935.20	121,935.20
ค่าใช้จ่ายในการลงทุน			
- ค่าเช่าที่ดิน	6,000.00	6,000.00	6,000.00
ค่าเครื่องมือและอุปกรณ์			
- รถไถเดินตาม	6,000.00	6,000.00	6,000.00
- เครื่องสูบน้ำ	1,100.00	1,100.00	1,100.00
- สายยาง (100 เมตร)	666.67	666.67	666.67
- จอบ (ด้าม)	90.00	90.00	90.00
- มีดขอ (เล่ม)	190.00	190.00	190.00
- เข่งสาน (ใบ)	200.00	200.00	200.00
รวมค่าใช้จ่ายในการลงทุน	14,246.67	14,246.67	14,246.67
รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด	143,681.87	136,181.87	136,181.87
รายได้สุทธิ	127,953.13	135,453.13	135,453.13

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินของการผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการ
คุณภาพ

หน่วย : บาทต่อฟาร์ม

ปีที่	ต้นทุน	รายได้	รายได้สุทธิ	รายได้สุทธิสะสม
1	143,681.87	271,635.00	127,953.13	127,953.13
2	136,181.87	271,635.00	135,453.13	263,406.26
3	136,181.87	271,635.00	135,453.13	398,859.39
มูลค่าปัจจุบันของต้นทุน (PVC)				361,121.20
มูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์ (PVB)				706,393.81
มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV)				345,272.61
อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C)				1.96
อัตราส่วนผลตอบแทนการลงทุน(IRR)*				-

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : * ไม่สามารถคำนวณหาค่า IRR ได้ เนื่องจากการลงทุนให้ผลตอบแทนเป็นบวกตั้งแต่ปีแรก

กรณีเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ

การวิเคราะห์ผลตอบแทนสุทธิของเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ พบว่าเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยต่อปี เท่ากับ 239,517.00 บาทต่อฟาร์ม และมีต้นทุนในการผลิตเท่ากันทั้ง 3 ปี คือ 130,114.97 บาทต่อฟาร์ม (ตารางที่ 4.12)

เมื่อพิจารณาถึงรายได้สุทธิจากการลงทุนผลิตกล้วยไข่ที่ไม่ได้ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ ทั้ง 3 ปี จะมีรายได้สุทธิ เท่ากับ 109,402.03 บาทต่อฟาร์ม จากผลการศึกษารายได้สุทธิสะสม การลงทุนผลิตกล้วยไข่ที่ไม่ได้ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ เกษตรกรสามารถคืนทุนได้ตั้งแต่ปีแรกของการผลิต เนื่องจากรายได้มีค่าเป็นบวกในปีแรก (ตารางที่ 4.12)

การวิเคราะห์ผลทางการเงินของการผลิตกล้วยไข่ที่ไม่ได้ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ อัตราคิดลดร้อยละ 7.5 ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตรในระยะที่ทำการสำรวจข้อมูล พบว่ามูลค่าปัจจุบันของต้นทุน (PVC) เท่ากับ 338,367.33 บาท มูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์ (PVB) เท่ากับ 622,870.12 บาท มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 284,502.80 บาท และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C) เท่ากับ 1.84 (ตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.12 รายการกระแสเงินสดในการผลิตกล้วยไข่ที่ไม่ได้ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ
เฉลี่ยต่อฟาร์ม

หน่วย : บาทต่อฟาร์ม

รายการ	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
กระแสเงินสดรับ			
รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตกล้วยไข่	239,517.00	239,517.00	239,517.00
รวมรายรับ	239,517.00	239,517.00	239,517.00
กระแสเงินสดจ่าย			
1.ค่าเตรียมดินปลูก	6,000.00	6,000.00	6,000.00
2.ค่าแรงงานปลูก	4,000.00	4,000.00	4,000.00
3.ค่าแรงงานในการดูแลรักษา ให้น้ำ และใส่ปุ๋ย	27,000.00	27,000.00	27,000.00
4.แรงงานค่าห่อผล	9,000.00	9,000.00	9,000.00
5.แรงงานค่าเก็บเกี่ยว	13,500.00	13,500.00	13,500.00
6.ค่าวัสดุอุปกรณ์การเกษตร	55,488.00	55,488.00	55,488.00
7.ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	880.30	880.30	880.30
รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	115,868.30	115,868.30	115,868.30
ค่าใช้จ่ายในการลงทุน			
- ค่าเช่าที่ดิน	6,000.00	6,000.00	6,000.00
ค่าเครื่องมือและอุปกรณ์			
- รถไถเดินตาม	6,000.00	6,000.00	6,000.00
- เครื่องสูบน้ำ	1,100.00	1,100.00	1,100.00
- สายยาง(100 เมตร)	666.67	666.67	666.67
- จอบ (ด้าม)	90.00	90.00	90.00
- มีดขอ (เล่ม)	190.00	190.00	190.00
- แข่งสาน (ใบ)	200.00	200.00	200.00
รวมค่าใช้จ่ายในการลงทุน	14,246.67	14,246.67	14,246.67
รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด	130,114.97	130,114.97	130,114.97
รายได้สุทธิ	109,402.03	109,402.03	109,402.03

ที่มา : จากการคำนวณ

ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินของการผลิตกล้วยไข่ที่ไม่ได้ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ

หน่วย : บาทต่อฟาร์ม

ปีที่	ต้นทุน	รายได้	รายได้สุทธิ	รายได้สุทธิสะสม
1	130,114.97	239,517.00	109,402.03	109,402.03
2	130,114.97	239,517.00	109,402.03	218,804.06
3	130,114.97	239,517.00	109,402.03	328,206.09
มูลค่าปัจจุบันของต้นทุน (PVC)				338,367.33
มูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์ (PVB)				622,870.12
มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV)				284,502.80
อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C)				1.84
อัตราส่วนผลตอบแทนการลงทุน(IRR)*				-

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : * ไม่สามารถคำนวณหาค่า IRR ได้ เนื่องจากการลงทุนให้ผลตอบแทนเป็นบวกตั้งแต่ปีแรก

จากผลการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินจากการผลิตกล้วยไข่ของเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า การลงทุนของเกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ และการผลิตกล้วยไข่ที่ไม่ได้ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ มีความเป็นไปได้ทางการลงทุน เนื่องจาก เมื่อพิจารณาจากค่าของตัวชี้วัดแต่ละตัว คือ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) มีค่าเป็นบวก ซึ่งหมายความว่า เมื่อเกษตรกรลงทุนผลิตกล้วยไข่แล้ว จะได้รับผลตอบแทนเมื่อคิดเป็นมูลค่าปัจจุบันของรายได้สูงกว่ามูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่าย หรือต้นทุนที่เกิดขึ้นตลอดอายุโครงการ ค่าอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (B/C) มีค่ามากกว่า 1 หมายความว่า เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนผลประโยชน์และต้นทุนตลอดอายุโครงการที่คิดเป็นมูลค่าปัจจุบันแล้ว พบว่ามูลค่าปัจจุบันของรายได้มากกว่ามูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่าย หรือ อาจกล่าวได้ว่าเมื่อลงทุน 1 บาท จะให้ผลตอบแทนมากกว่า 1 บาท ดังนั้นการประเมินค่าทางการเงินของโครงการผลิตกล้วยไข่ของเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม ให้ผลว่าเป็นโครงการที่คุ้มค่าในการลงทุน

แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม จะเห็นได้ว่าเกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 345,272.61 และค่าอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (B/C) เท่ากับ 1.96 มากกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ ซึ่งมีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 284,502.80 และค่าอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (B/C) เท่ากับ 1.84 ดังนั้นเกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีความคุ้มค่าต่อการลงทุนมากกว่า เกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ (ตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินจากการผลิตกล้วยไข่

กลุ่มเกษตรกร	PVB (บาท)	PVC (บาท)	NPV (บาท)	B/C
เกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ	706,393.81	361,121.20	345,272.61	1.96
เกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ	622,870.12	338,367.33	284,502.80	1.84

ที่มา : จากการคำนวณ

4.4.2 การวิเคราะห์ความอ่อนไหว

การวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการในการลงทุนนั้น จัดทำขึ้นเพื่อต้องการให้ทราบว่า การลงทุนจะยังมีความเป็นไปได้หรือไม่ เมื่อรายได้หรือค่าใช้จ่ายของการลงทุนไม่เป็นไปตามที่วางแผนไว้ จะมีผลทำให้ระดับมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (B/C) เปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงไร ดังนั้น เพื่อป้องกันความเสี่ยงและความไม่แน่นอนของการลงทุนจึงต้องทำการวิเคราะห์ความอ่อนไหว ซึ่งการวิเคราะห์ความอ่อนไหวนั้น ได้สมมติให้รายได้และค่าใช้จ่ายมีการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

- 1) กำหนดให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 โดยกำหนดให้ราคาและปริมาณผลผลิตคงที่
- 2) กำหนดให้รายได้ลดลงร้อยละ 10 โดยกำหนดให้ต้นทุนการผลิตคงที่
- 3) กำหนดให้ต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 และรายได้ลดลงร้อยละ 10

ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ความอ่อนไหวในกรณีต่าง ๆ จากการผลิตกล้วยไข่

กลุ่มเกษตรกร	PVB (บาท)	PVC (บาท)	NPV (บาท)	B/C
เกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ				
กรณีฐาน	706,393.81	361,121.20	345,272.61	1.96
ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 10	706,393.81	397,233.32	309,160.49	1.78
รายได้ลดลงร้อยละ 10	635,754.43	361,121.20	274,633.23	1.76
ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 และรายได้ลดลงร้อยละ 10	635,754.43	397,233.32	238,521.11	1.60
เกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ				
กรณีฐาน	622,870.12	338,367.33	284,502.79	1.84
ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 10	622,870.12	372,204.06	250,666.06	1.67
รายได้ลดลงร้อยละ 10	560,583.11	338,367.33	222,215.78	1.66
ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 และรายได้ลดลงร้อยละ 10	560,583.11	372,204.06	188,379.05	1.51

ที่มา : จากการคำนวณ

กรณีต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 โดยกำหนดให้ราคาและปริมาณผลผลิตคงที่

จากผลการวิเคราะห์ความอ่อนไหว ในกรณีที่ต้นทุนในการผลิตกล้วยไข่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 โดยกำหนดให้ราคาและปริมาณผลผลิตคงที่ หรือรายได้คงที่ ผลปรากฏว่าเกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 309,160.49 บาท และอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (B/C) เท่ากับ 1.78 ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการ

จัดการคุณภาพ พบว่า มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 250,666.06 บาท และอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (B/C) เท่ากับ 1.67

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สรุปได้ว่า ถึงแม้ค่าใช้จ่ายจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 โดยกำหนดให้รายได้คงที่ การลงทุนผลิตกล้วยไข่ของเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม จะยังมีความเป็นไปได้ในการลงทุน เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากค่า NPV แล้วมีค่ามากกว่าศูนย์ และค่า B/C มีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าโครงการยังมีความเหมาะสมและคุ้มค่าต่อการลงทุน

กรณีรายได้ลดลงร้อยละ 10 โดยกำหนดให้ต้นทุนการผลิตคงที่

จากผลการวิเคราะห์ความอ่อนไหว ในกรณีที่รายได้ในการผลิตกล้วยไข่ ลดลงร้อยละ 10 โดยกำหนดให้ต้นทุนการผลิตคงที่ ผลปรากฏว่าเกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 274,633.23 บาท และอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (B/C) เท่ากับ 1.76 ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ พบว่า มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 222,215.78 บาท และอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (B/C) เท่ากับ 1.66

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สรุปได้ว่า ถึงแม้รายได้จะลดลงร้อยละ 10 โดยกำหนดให้ค่าใช้จ่ายและต้นทุนการผลิตคงที่ การลงทุนผลิตกล้วยไข่ของเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม จะยังมีความเป็นไปได้ในการลงทุน เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากค่า NPV แล้วมีค่ามากกว่าศูนย์ และค่า B/C มีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าโครงการมีความเหมาะสมและคุ้มค่าต่อการลงทุน

กรณีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 และรายได้ลดลงร้อยละ 10

จากผลการวิเคราะห์ความอ่อนไหว ในกรณีที่ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 และรายได้ในการผลิตกล้วยไข่ ลดลงร้อยละ 10 ผลปรากฏว่าเกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 238,521.11 บาท และอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (B/C) เท่ากับ 1.60 ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ พบว่า มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 188,379.05 บาท และอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (B/C) เท่ากับ 1.51

จากผลดังกล่าว สรุปได้ว่า ถึงแม้การลงทุนผลิตกล้วยไข่ จะมีต้นทุนการลงทุนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 10 และรายได้ลดลงร้อยละ 10 การลงทุนผลิตกล้วยไข่ของเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม ยังคงมีความเป็นไปได้ในการลงทุน เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากค่า NPV แล้วมีค่ามากกว่าศูนย์ และค่า B/C มีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าโครงการมีความเหมาะสมและคุ้มค่าต่อการลงทุน

จากการวิเคราะห์ความอ่อนไหวทั้ง 3 กรณี พบว่าการลงทุนผลิตกล้วยไข่ของเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม ยังคงมีความเป็นไปได้ในการลงทุน แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม จะเห็นว่าเกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) และค่าอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (B/C) สูงกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ ดังนั้นเกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ จึงมีความคุ้มค่าต่อการลงทุนมากกว่า เกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ

การทดสอบค่าความแปรเปลี่ยน

ค่าความแปรเปลี่ยนของโครงการ (switching value test) เป็นการเปลี่ยนแปลงร้อยละของปัจจัยที่เชื่อว่ามีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของโครงการ ซึ่งทำให้ค่า NPV มีค่าเท่ากับศูนย์ ในกรณีนี้จะทำการทดสอบ ค่าความแปรเปลี่ยน 2 ด้าน ดังนี้

1) การทดสอบค่าความแปรเปลี่ยนด้านต้นทุน (SVT_C) หมายความว่า ต้นทุนโครงการสามารถเพิ่มขึ้นได้ร้อยละเท่าไร ก่อนที่จะทำให้ NPV มีค่าเท่ากับศูนย์

2) การทดสอบค่าความแปรเปลี่ยนด้านผลประโยชน์ (SVT_B) หมายความว่า ผลประโยชน์โครงการสามารถลดลงได้ร้อยละเท่าไร ก่อนที่จะทำให้ NPV มีค่าเท่ากับศูนย์

ถ้า SVT_C และ SVT_B ที่คำนวณได้มีค่าสูง ก็หมายความว่า ความเสี่ยงภัยในโครงการอยู่ในระดับต่ำ

ถ้า SVT_C และ SVT_B ที่คำนวณได้มีค่าต่ำ ก็หมายความว่า ความเสี่ยงภัยในโครงการอยู่ในระดับสูง

ตารางที่ 4.16 การทดสอบค่าความแปรเปลี่ยน (switching value test) จากการผลิตกล้วยไข่

รายการ	หน่วย : ร้อยละ	
	SVT _C	SVT _B
เกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ	96.00	49.00
เกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ	84.00	46.00

ที่มา : จากการคำนวณ

จากการวิเคราะห์ค่าความแปรเปลี่ยนด้านต้นทุน(SVT_C) พบว่าเกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีค่า SVT_C เท่ากับร้อยละ 96.00 แสดงว่าต้นทุนการผลิตสามารถเพิ่มขึ้นได้ถึงร้อยละ 96.00 จึงจะทำให้โครงการไม่น่าลงทุน ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีค่า SVT_C เท่ากับร้อยละ 84.00 แสดงว่าต้นทุนการผลิตสามารถเพิ่มขึ้นได้ถึง

ร้อยละ 84.00 จึงจะทำให้โครงการไม่น่าลงทุน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า เกษตรกรที่ปลูกกล้วยไข่ทั้ง 2 กลุ่ม มีความเสี่ยงไม่สูง เนื่องจากค่าความแปรเปลี่ยนด้านต้นทุนมีค่าสูงมาก แต่การลงทุนในการผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพจะมีความเสี่ยงน้อยกว่าการผลิตกล้วยไข่ที่ไม่ได้ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ ตามค่า SVT_C ที่มีค่าสูงกว่า

สำหรับค่าความแปรเปลี่ยนด้านผลประโยชน์ (SVT_B) พบว่าเกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีค่า SVT_B เท่ากับร้อยละ 49.00 แสดงว่าผลประโยชน์ของโครงการสามารถลดลงได้ถึงร้อยละ 49.00 จึงจะทำให้โครงการไม่น่าลงทุน ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ มีค่า SVT_B เท่ากับร้อยละ 46.00 แสดงว่าผลประโยชน์ของโครงการสามารถลดลงได้ถึงร้อยละ 46.00 จึงจะทำให้โครงการไม่น่าลงทุน จากผลการวิเคราะห์อาจกล่าวได้ว่าเกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ทั้ง 2 กลุ่ม มีความเสี่ยงไม่สูง เนื่องจากค่าความแปรเปลี่ยนด้านผลประโยชน์มีค่าสูงมาก แต่การลงทุนในการผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพจะมีความเสี่ยงน้อยกว่า การผลิตกล้วยไข่ที่ไม่ได้ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ ตามค่า SVT_B ที่มีค่าสูงกว่า